

Slovenski dom

Štev. 89

V Ljubljani, četrtek 18. aprila 1940

Leto V

Gospodarska pogajanja med Jugoslavijo in Sovjeti

Sklep Jugoslavije, da uvede redne gospodarske stike z Rusijo, označujejo v tujih krogih kot prvi korak za politično razmerje med Sovjeti in našo državo

Belgrad, 18. aprila. o. Sinoči je bilo izdano naslednje uradno sporočilo:

Kr. vlada je dosegla sporazum z vlado Zveze sovjetskih republik, da se začne pogajanja za uvedbo gospodarskih stikov med obema državama. V ta namen bi se imela skleniti trgovinska pogodba in plačilna pogodba. Pogajanja bodo v Moskvi, kamor se bo v kratkem odpeljala jugoslovanska delegacija pod vodstvom dr. Milorada Gjočevića, bivšega finančnega ministra.

V tujih političnih krogih je uradno sporočilo naše vlade o začetku trgovskih pogajanj s Sovjetsko Rusijo, vzbudilo silno pozornost. Označujejo ta dogodek kot prvi korak za začetek rednih diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo.

Jugoslavija je bila edina evropska država, ki doslej ni imela nikakih političnih in ne rednih gospodarskih zvez z Rusijo. Srbija je te zveze pretrgala l. 1917 po revoluciji. Med novo Jugoslavijo in novo Rusijo pa je bilo vsako zblizanje onemogočeno zaradi delovanja jugoslovanskih komunistov, ki so med drugim pripravljali atentat na pokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, naka je naša država začel odločen boj proti komunizmu.

Praksa, kakršne so se številne evropske države držale v svojih odnosih s Sovjetsko Rusijo, je pokazala, da redne politične in gospodarske zveze lahko obstoje navzlic odločnemu stališču do komunizma in pobijanju njegove propagande. Tako je na primer Turčija ves čas bila v odličnih političnih in gospodarskih zvezah s Sovjetsko Rusijo, a je znala hkratu popolnoma zatreti komunizem s tem,

da je za vsako aktivno komunistično propagando določila smrtno kazen.

Moskva, 18. aprila. o. Uradno sporočajo, da je predsedništvo vrhovnega Sovjeta izvedlo razne spremembe pri ljudskih komisarijatih. Za pomočnika predsedniku vrhovnega Sovjeta ljudskih komisarijev je imenovan sedanji ljudski komisar za težko industrijo Maličev. Dosedanji pomočnik predsednika ljudskih komisarijev Bulgani je razrešen službe in položaja predsednika upravnega odbora državne banke Sovjetske Unije. Na njegovo mesto je imenovan Sokolov. Dosedanji ljudski komisar za električno centrale in električno industrijo Pervusin in ljudski komisar za tekstilno industrijo Kasigin sta istotako razrešena dolžnosti. Za ljudskega komisarja za omenjeno industrijo je imenovan Jefrenov, za ljudskega komisarja za tekstilno industrijo Akimov.

Vesti 18. aprila

Meseca marca letos je znašal uvoz v Veliko Britanijo 108.543.354 funtov, to se pravi, da je poskočil v primeri z uvozom meseca marca lani za 30.521.633 funtov. Ob istem času je znašal izvoz 41.455.815 funtov, to je za 178.782 funtov manj kakor lani v marcu.

Sveti oče Pij XII. je poslal kardinalu in držav-nemu tajniku msgr. Maglionu pismo z vabilom, naj naroči vsem katoliškim duhovnikom, naj meseca maja skupaj z verniki molijo k Materi božji, da izprosijo mir med narodi.

Ves italijanski tisk pozdravlja pogodbo med Jugoslavijo, Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo za zagotovitev varnosti na Donavi in za preprečenje vsakega tujega vmešavanja v notranje zadeve balkanskih držav.

V Trstu bodo te dni spustili v morje prvo od štirih 9000-tonskih ladij, ki jih je v začetku sedanjega vojne naročila družba Lloyd Triestino. Povečanje italijanske trgovske mornarice bi kazalo, da italijanski gospodarski krogi ne računajo na vstop v vojno, marveč na to, da si bodo s trgovskim posredovanjem za vojskujoče se tabore v sedanji vojni opomogli.

Nemški poročevalski urad prinaša uradno vest, da je švedska službena agencija zanikala dejstvo, da bi bila švedska vlada prišla na sled nekaki zaroti Nemčiji prijaznih višjih častnikov, ki naj bi bili pripravljali zasedbo Švedske po Nemcih.

Poljska vlada v Franciji je izdala črno knjigo, v kateri navaja vse grozote vojne na Poljskem.

Vsi Čehi, ki imajo med svojimi bližnjimi predniki kakega Nemca, bodo razglašeni za Nemce in bodo zanje veljali nemški zakoni.

Dansko vojno ministrstvo je izdalo poročilo, da bo danska vojska takoj demobilizirana. Pod orožjem bodo smeli ostati samo neznatni oddelki za stražo vojaško važnih stavb in trdnjav.

Na Jona Morusova, voditelja romunske vojne obveščevalne službe, je bil izveden atentat, ki so ga pripravili agenti neke tuje države. Morusov je dobil strel v trebuh in je bil operiran, a se za njegovo življenje boje. Njegovo delo je bilo nevarno tujim vohonom v Romuniji.

Francoski tisk ugiha vse mogoče o tem, kam bo krenila Italija v sedanji vojni. Listi ugotavljajo, da Italija lansko jesen za vojno ni bila pripravljena in ni mogla nastopiti ne na eni, ne na drugi strani. Zda pa se je polasča razburjenje, da ne bo od vojne dobila ničesar. Če zmaga Nemčija, ne bo Italiji od svojega plena dala nič, kvečjemu bo hotela priti še na Sredozemsko morje; če pa zmagojajo zavezniki, bo Italija ostala pri tem, kar ima sedaj. Položaj pa še ni tako jasan, da bi Italijani vedeli, komu naj se pridružijo, če hočejo imeti kaj koristi.

Romunska vlada je izdala sklep, da bodo obsojeni na prisilno delo vsi tisti, ki bi se pregrešili s poskusi za oviranje plovbe po Donavi in v romunskih obrežnih vodah.

Nemški propagandni minister dr. Goebbels je imel včeraj dolg govor o potrebi žrtve za vojno in sporočil Nemcem, da je Hitler odredil veliko obvezno zbiranje prispevkov za nemški Rdeči križ. Vlada bo poskrbela, da se ne bo s temi zbirkami nihče po krivem okoristil in bo za poverjanje nabrane denarja določena smrtna kazen. Minister je govoril 20 minut in zaključil svoj govor s trditvijo, da sta Hitler in nemško ljudstvo eno in da mora Nemčija v sedanji vojni zmagati.

Bolgarski listi prinašajo izjavo predsednika naše vlade Cvetkovića o pomenu sporazuma in sodelovanja med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Občinski volitev ne bo

Belgrad, 18. aprila. m. Tukajšnja politična javnost se je zadnje čase bavila obširno z vprašanjem občinskih volitev ter se je zlasti bavila z uredbo o občinskih volitvah v hrvaški banovini. Ta uredba je v bistvu prejšnja uredba o občinskih volitvah z nekaj manjšimi izjemami. Ta uredba je med drugim obdržala tudi javno glasovanje. V zvezi s tem pravijo, da vprašanje občinskih volitev zdaj ni važno ter da razpisa volitev še ni treba pričakovati za bližnjo bodočnost.

janskih koristi. Zaradi tega dobivajo tudi opazovalci vtis, da se položaj spet pomirja in da je mogoče celo opaziti akcijo, da se napetost med Italijo in zavezniki ne bi še bolj povečala.

Kosilo pri nemškem poslaniku

Belgrad, 18. aprila. m. Nemški poslanik Viktor von Herren je priredil včeraj v prostorih nemškega poslanstva kosilo, katerega so se med drugimi udeležili tudi sledeči: podpredsednik vlade dr. Maček, finančni minister dr. Šutej, minister brez portfelja dr. Konstantinović, italijanski poslanik Mameli, madžarski poslanik baron Bakacz-Beszenyei, slovaški odpravnik poslov Ciekler, švicarski poslanik Steiner, odpravnik poslov bolgarskega poslanstva Stratijev dr. Mačkov kabinetni sekretar dr. Odić, nemški generalni konzul Neuhausen in drugi.

Ukrepi romunske vlade proti tujim agentom

Bukarešta, 18. aprila. Rador: Pod predsedništvom Tatarasca je bila včeraj seja ministrskega sveta. Po poročilu Tatarasca o zunanjem in notranjem položaju Romunije je vlada sprejela nove ukrepe, ki jih je predložil notranji minister in ki se nanašajo na kontrolno prihod in bivanja tujcev v Romuniji. Ministrski svet je odobril vse ukrepe, s katerimi se preprečuje vsaka propagandna aktivnost, ki ne bi bila združljiva z nevtralnostjo države. Ministrski svet je odobril vsa določila za izvajanje teh ukrepov. Zunanji minister Gafenco je obrazložil na seji delo, za varnost plovbe po Donavi v zvezi s sklepi, sprejetimi na zasedanju sveta mednarodne donavske komisije dne 17. aprila v Belgradu. Ministrski svet je odobril te sklepe ter ukrenil vse potrebno, da se ti sklepi izpolnijo.

Anglija želi jasnosti od Italije

London, 18. apr. Reuter: Angleški minister za gospodarsko vojno Cross je imel sinoči v Seafieldu govor, v katerem je dejal: Nimamo razloga misliti, da bi imela Italija željo, da bi ravnala z njo drugače, kakor z drugimi nevtralnimi državami. Če je to tako, potem mora tudi naša država pričakovati od Italije, da se tega drži. Toda v zadnjem času zavzemajo italijanski listi proti naši državi stališče, ki se lahko imenuje sovražno. To nas navaja k temu, da razmišljamo o tem vedenju Italije do nas. Mi z Italijo nismo sprti ter gojimo željo, da ostanemo prijatelji. Mi govorimo odkrito ter želimo izvedeti, kako je z Italijo. To želi tudi Nemčija.

Obisk našega pravosodnega ministra v Budimpešti

Belgrad, 18. aprila. m. Pravosodni minister dr. Lazar Marković je snoči odpotoval v Budimpešto na povabilo madžarskega pravniške društva, da bo imel tam predavanje o mednarodnem prvu in o politiki. V Subotici je dal dr. Marković častnikarjem izjavo, v kateri je rekel, da ima njegovo potovanje v Budimpešto poluradni značaj.

Strogi koraki proti nezaželenim tujcem

Sodiijo, da bo po novi uredbi izgnanih iz Jugoslavije 17.000 tujih državljanov

Belgrad, 18. apr. o. Zaradi naraščajoče nedovoljene delavnosti tujih državljanov, med katerimi je mnogo agentov vojskujočih se držav, je tudi naša država sklenila izvajati odločne ukrepe proti nezaželenim tujcem. Zadnje čase so se namreč ponavljale po raznih krajih države in celo v prestolnici sami stvari, ki niso v skladu s koristmi naše države, stvari, ki so pomenile brezvestno izkoriščanje našega gostoljublja. Zaradi tega je vlada izdala strogo uredbo z določili za bivanje tujih državljanov v Jugoslaviji. Po novi uredbi bo prizadetih okoli 50.000 tujcev v naši državi, ki žive tu kot industrijski strokovnjaki, kot uslužbenci raznih tujih gospodarskih in propagandnih ustanov in pa kot vohuni ter vojni agenti pod to ali ono pretezo. Na delo teh ljudi je opozoril že predsednik senata dr. Anton Korosec v svoji novoletni poslanici »Slovenec«, ko je dejal, da so za našo državo najbolj nevarni frumasoni, komunisti in nezaželeni tujci, skratka vsi, ki so tako ali tako v službi kakih tujih koristi. Sodiijo, da bo po novi uredbi o tujcih izgnanih iz naše države najmanj tretjina vseh tujih državljanov.

Uredba o bivanju tujcev se glasi:

Čl. 1. V naši državi morejo tuji državljani bivati samo v kraju, na katerega se glasi vstopni vizum, oziroma v kraju, ki se jim v dovoljenju za kraj bivanja označi. Spremeniti kraj in stanovanje morejo po odobrenju bana oziroma upravnika mesta Belgrada. Bivanje tujih državljanov v

Vojna na severu:

Nemško uradno poročilo o potopitvi nemških bojnih ladij pred Narvikom

Hudi boji pri Trondhjemu in angleški napadi na Stavanger

Berlin, 17. aprila. DNB. poroča uradno: Nemški rušilci v Narviku so se borili pri zadnjem velikem britanskem napadu vse do zadnje granate proti množno močnejši mornarici Velike Britanije in ji prizadejali občutne izgube. Ker je sovražnik pri ponovnem napadu svojih lahkih pomorskih sil izgubil šest rušilcev, je britanska admiralieta poslala v boj težke pomorske enote. Nemški poveljnik je sklenil sprejeti neenaki boj in je sredi svoje junaške posadke umrl junaške smrti. Svojo nalogo, da zasede narvsko luko in omogoči izkrcanje posebnih oddelkov nemške vojske in vojne mornarice, je bil že izvedel z vsem uspehom.

London, 17. aprila. Angleško letalsko ministrstvo sporoča: Veliki britanski bombniki so ponoči bombardirali letališče pri Trondhjemu. Opazili so velik plamen, ki se je spremenil v požar. Nekaj kasneje so britanski bombniki napadli tudi sovražno hidroavionsko letališče v okolici Trondhjemu.

Britansko pomorsko poveljstvo sporoča: Zgodaj jutraj so britanske pomorske sile bombardirale letališče v Stavangerju. Bombardiranje je trajalo 80 minut. Pri vrnitvi je bila neka britanska križarka zadeta od ene bombe in je utrpela neznatno škodo, ter je nadaljevala pot in se vrnila v svoje oporišče.

London, 18. apr. o. Norveška poročila navajajo, da je nemška 26.000 tonska križarka »Scharnhorst« pred Trondhjemom v nekem fjordu še na

površju. Križarka je težko poškodovana. Poleg nje je še ena, neimenovana križarka. V okolici Trondhjemu so hudi boji. O izidu teh bojev ni nobenih novjših poročil. Nemci se tam skušajo utrjevati.

Pariz, 18. apr. o. Ves francoski tisk razpravlja o tem, kam misli Nemčija udariti po napadu na Norveško. Njene mrzlične priprave dokazujejo, da je na Norveškem dobila smrtni udarec in da je angleška in francoska ofenziva na Norveškem vzbudila največje presenečenje v nemških vojaških krogih.

London, 18. apr. o. Vojaški strokovnjaki agencije Reuter poročajo, da službi izkrcanje angleških čet pri Narviku lahko za vzor kako je treba izvesti tak težaven vojaški korak. Angleška in francoska vojska sta že dosegli zvezo z norveškimi četami in je nemški pritisk na norveško vojsko pri Oslu že popustil.

Amsterdam, 18. aprila. AA. Stefani. Posebni poročevalci italijanske uradne agencije Stefani izve, da so Nemci začeli pri Trondhjemu graditi obrambno črto, ki jo zasmehljivo imenujejo »Churchillova linija«. Ta črta bo zapirala vhod v srednjo in južno Norveško. Letočasno prodirajo po tej italijanski vesti Nemci z izredno hitrostjo v notranost Norveške. Železnice in pota padajo druga za drugim v nemške roke. Nemško letalstvo je povsod v ofenzivi. Število nemških čet, ki se nahaja na Norveškem, je z vsakim dnem večje.

Nemške napovedi o važnih dogodkih na Sredozemskem morju

Vesti iz R ma pa pravijo, da od Italije ni treba pričakovati zdaj kakih posebnih akcij

Berlin, 18. aprila. m. Telegraph poroča: Diplomatsko življenje v Berlinu je zadnje dni nenavadno živo. V nemškem zunanjem ministrstvu delajo noč in dan. V berlinskih krogih prevladuje trdno prepričanje, da bo prišlo kmalu do ustavitve diplomatskih odnosov med Italijo in zavezniki. Tedaj bi Italija odkrito stopila na stran Nemčije in bi se začel pravi boj za Sredozemsko morje. Opozarjajo na pisanje italijanskega časopisa, zlasti pa na članek Virginia Gayda. V tem članku so privikarati od lanskih demonstracij spet omenjene italijanske pravice v Tunisu. Članek razlagajo tako, da je italijansko stališče v popolnem neskladu s francoskim stališčem, da je jedro spora med Italijo in zavezniki v sporu s Francijo. Po mnenju in prepričanju berlinskih političnih krogov bodo italijanske za-

hteve do nekaterih pokrajin v Sredozemskem morju neposredni povod za oboroženi nastop Italije. Zato pričakujejo v nemškem zunanjem ministrstvu še za ta teden silno važne dogodke. Tedaj bo Italija začela skupno korakati z Nemčijo tudi na vojaškem polju.

Rim, 18. aprila. m. Italijansko časopisje se naprej posveča večino svoje pozornosti dogodkom na severu Evrope. Potem pa polemizirajo italijanski časopisi z zavezniskim časopisjem zaradi napačnega prikazovanja dogodkov na bojnih popriščih, zlasti pa na skandinavskih tleh. Italijanski časopisi pa imenujejo pisanje zavezniskega časopisa splet-karjenje, kar se tiče vznemirljivih vesti, ki jih zavez-niki širijo o stanju na Balkanu, v Podunavju in na Vzhodu.

Dobro poučeni italijanski krogi trdijo, da sedaj ni treba pričakovati od Italije nobene posebne akcije, ali pa izpremembe stališča nevojskujoče se države. Seveda je naravno, da si pridržuje Italija pravico, da bo nastopila, če bi se kdo lotil itali-

Poročila švicarskega tiska

Tudi švedsko vprašanje bo rešila Nemčija po svoje

Angleška opozorila Švedom, naj bodo pripravljeni

Bern, 18. aprila. o. Glasilo švicarskih Italijanov »Corriere del Ticino« prinaša iz Berlina naslednje poročilo:

Izkrcanje angleških čet pred Narvikom je vzbudilo močan vtis po vsej Nemčiji, celo v narodno-socialističnih krogih. Vojaške osebnosti pravijo, da bo zaradi tega treba uporabiti na Norveškem dosti močnejše vojaške oddelke, kakor pa so mislili v začetku. Zaradi tega stopa v prvo vrsto vprašanje Švedske. Po sodbi nemških odločujočih krogov je treba vprašanje Švedske v kratkem rešiti z vso odločnostjo. V zvezi s tem mnenjem napada nemški tisk Švedsko in pravi, da ima Nemčija pravico streti »vse ovire, ki stoje napoti uresničenju njenih načrtov«.

London, 18. apr. o. Angleški minister za gospodarsko vojno Cross je v drugem delu svojega snočnjega govora razpravljal tudi o tem, da bi Nemčija prihodnji mesec napadla Švedsko. Na zahodu je pred Nemčijo trden zid, ki ga ne bo prebila, tako da je verjetneje, da se

bo Nemčija obrnila proti nevtralcem, da bi si zagotovila preskrbo in da bi lahko napadala angleške prevoze. Nemčija se mora bati najbolj skritih sil obsežnih naravnih bogastev angleškega cesarstva. Nemčija ne more dobivati železne rude iz drugih držav kakor iz Švedske, toda mora uvideti, da bodo angleške čete ostale v Narviku. Zaradi tega je verjetno, da bi Nemčija lahko napadla Švedsko ter si zagotovila področja železne rude. Priporočam Švedski, da stori vse, da ne bi bila presenečena.

Mi gojimo do nje simpatije in smo ji pripravljeni nuditi vsako pomoč, če bi bila napadna. Toda mi moramo zahtevati tudi od nje, da stori vse, da tudi sama sebi pomaga. Stoji naj na straži pred nevarnostjo.

Stockholm, 18. aprila. Švedski uradni list je objavil snoči uredbo, ki se nanaša na bivanje tujcev na Švedskem. Uredba določa stroge kazni za primer, da opazijo tujce v krajih, v katerih jim je bivanje in gibanje prepovedano.

Ljubljana od včeraj do danes

Lep čas se že oblači, pa se ne more zoblaziti toliko, da bi se napravil dež. Kadar že vse kaže tako, da se bo vilo, se že od nekje vzame veter, ki začne oblake trgati, razpirati in brisati nebo. Dan za dnem se zdaj ponavlja ista pesem. Kdo ve, koliko časa bo to še trajalo? Več kakor polovica meseca je že za nami, pa še vedno noče biti tistega vremena, ki je sicer pri nas tako značilno za april: dež in sonce, jasno in oblačno v nagli men. Nemara je letos vse to ostalo za prihodnji mesec, tako da bomo imeli maj najbrž grd, deževen in pa pust — namesto aprila. Kdo ve?

Dozdaj se je vselej oblačilo popoldne, a zvečer se je nato spet zjasnilo do kraja, tako da smo jutraj spet dobili lepo vreme s soncem. Čež dan je bila vsak dan kriza okrog ene ure popoldne, potem pa se je dvignil veter in za silo izboljšal položaj, ne da bi utegnil oblake povsem razgnati. Jutro je bilo lepo, sončno, in šele okrog desetih popoldne se je potem začelo naglo oblačiti, tako da je bilo potem popoldne že povsem oblačno.

Davi pa je bilo nekoliko drugače kakor pa prejšnje dni. Že snoči se ni hotelo zjasniti kakor se je bilo jasno doslej večer za večerom. Nebo je ostalo oblačno, veter se je bil poleg in se ni več javil. Jutraj smo se zbudili v oblačno, gorko jutro, ki nekako napoveduje, da se bo vreme že danes temeljito spremenilo. Kakor kaže, bo končno že danes pričelo deževati — ali pa bo današnji dan zadnji pred dežjem, vendar pa je prvo skoraj verjetnejše. Če pa se bodo zdaj enkrat že odprle nebeske zatvorsnice, potem se ne bodo zaprle spet tako kmalu. Predolgo smo imeli lepo, da bi bil dež, ki bo zdaj prišel, kratkotrajen.

Velik naval v bolnišnici

Ob četrtkih navadno v bolnišnico ne prihaja kakšno izredno število ljudi, danes pa jih je bilo v čakalnici neverjetno mnogo. Zdravniki, strežnišče osebje in uradniki bodo imeli mnogo dela.

Včerašnji dan so se zatekli v ljubljansko bolnišnico po zdravniško pomoč naslednji ponesrečenci:

Sojer Miha iz Notranjih gor, progovni delavec pri Direkciji državnih železnic. Sojer se je peljal s kolesom, pa je padel ter si zlomil roko.

Hudo nesrečo je doživel sinček laboranta na carini, Plečko Marjan. Fant se je iz otroške prebrčnosti obesil zadaj na avtobus, pa se ni dobro prijel, tako da ga je vrglo proč. Padel je tako nesrečno, da se je prav močno potolkel po glavi. Z otroki je res križišine mu v glavo kakšna razposajena misel, pa ti gre in napravi nepredvidno. Kolikokrat se potem primerijo hude nesreče na račun take lahkomišelnosti!

Pri delu je doživela nesrečo služkinja v Delavskem domu, Jožefa Porenta, kateri je kotel stisnil prste tako močno, da je morala po pomoč v bolnišnico.

Pri vsakdanjem delu je doživel nesrečo tudi Zajec France, posestnik iz Zigmarije pri Sodražici. Voz se je prevrnil nanj. Tako ga je pritisnilo, da si je zlomil roko.

Kdor ima predvojne obveznice, naj prebere!

Imetniki predvojnih avstroogrskih državnih in deželnih posojil (obveznic) naj se prijavijo — v kolikor tega še niso storili — in sprostijo vrsto ter količino obveznic v imenski predvojni Društvo za zaščito interesov imetnikov predvojnih avstroogrskih državnih in deželnih obveznic v Ljubljani, Prešernova ul. 3-III. (Zveza jugoslovanskih hranilnic.)

Nocoj bo predavanje o podmornicah

Nocoj ob 8 bo v Delavski zbornici na Miklošičevi cesti zanimivo predavanje o podmornicah. Predavanje bo brez vstopnine, brezplačno, tako da bo lahko prišel poslušat vsak, ki se v današnjih časih, ko se v časopisju toliko piše dan za dnem o pomorski vojni, zanima za podmornice. Predaval bo predsednik Zdrženja bivših mornarjev, g. Rudi Štrus, in sicer o ureditvi delovanja ter reševanju podmornic in ljudstva v njih.

Da bo za poslušalce predavanje lažje razumljivo in nazornejš, tako da bo občinstvo predavateljevim izvajanjem lahko popolnoma sledilo, je Zdrženje bivših mornarjev pripravilo lepo zbirko izredno velikih barvnih slik, ki bodo med predavanjem razobešene v dvorani. Največjo sliko predstavlja več kakor šestmeterski barvani prerez podmornice. Ta do vseh podrobnosti razkazuje notranji ustroj podmornice, tega najhujšega in najnevarnejšega pomorskega orožja.

Tisti, ki se zanimajo za predmet, si lahko slike ogledajo tudi že danes popoldne. Zdrženje bivših mornarjev namreč razstavlja vsi

veliko zbirko slik v salonu pri »Sestici« na Dunajski cesti. Ogled je brezplačen.

Misel Zdrženja bivših mornarjev, da prireja brezplačna predavanja, je vse hvale vredna, saj izpričuje čisti idealizem vnetih delavcev, ki so v Zdrženju bivših mornarjev. Ker je snov predavanja za današnje čase izredno aktualna in ker ne bo vstopnine, je pričakovati, da bo zvečer dvorana Delavske zbornice prav gotovo izredno lepo zasedena.

APZ je postavil na ogled trofeje, ki jih je dobil na turneji

Akademski pevski zbor se je vrnil, kakor smo že poročali, s svoje sijajno uspele turneje po Jugoslaviji, preteklo nedeljo. Zdjaj pa je razstavil trofeje, ki jih je bil dobil na svoji turneji.

V izložbenem oknu trgovine Bonač v Selenburgovi ulici je razstavil svoje letošnje trofeje. Razen venca Aleksandrove univerze in domačih društev so zlasti zanimivi in lepi darovi, ki jih je bil prinesel Akademski pevski zbor s svoje turneje.

V izložbi sta diplomirani pevski društva »Mokranjci« ter »Vardari«, ki sta bili izvolili ljubljanski Akademski pevski zbor za svojega častnega člana; v izložbi so tudi darovi društev iz Skoplja, narodne noše Južne Srbije, kopija freske iz patriaršije v Peči (14. stol.), Spomenica ob dvajsetletnici osvobodjenja Južne Srbije, trakovice venec raznih društev v Sarajevu, Belgradu, Skoplju itd. Ob steni pa so fotografije s koncerta v Kolarčevi dvorani v Belgradu. Občinstvo se z zanimanjem ustavlja pred izložbo in ogleduje te pevske trofeje.

Pri tej priliki moramo ugotoviti še nekaj: »Jutru« smo morali zadnjič menda spet stopiti na kurje oko, da je danes javnilo in se skuša izvečati z vodenim dvopim, da ne ustanavlja pevskega zbora in da zato ne more z ozirom na APZ biti konkurenčno: dobro to vemo, in je zlato, po vsej Sloveniji splošno znana resnica, da je v marsikakšnem pogledu amuzično in da bi eventualni njegov zbor kot edini lahko konkuriral »mačji godbi«. Toda šalo na stran: po nekkih znakih sodeč, je »Jutru« neki drugi, dobro znani ljubljanski zbor tako hudo pri srcu, da bo vsem videzu ljubosumno bdi nad njegovo glorio, in če kaže, da bo kak drugi zbor bolj zaslovel, v svoji malenkostnosti takoj podvzame »vse potrebne«, da bi rastoči sloves tega zbora zmanjšalo, kar se le da. Dokazov za to ima preteklost dovolj, še do obravnave na sodišču je prišlo. Ton pisanja o Akademskem pevskem zboru pa je tak, da ima poseben, »kameleonski slog — kakor vselej (razen trkanja na prsi in ustenja v zadnjem času) ton pisanja o vseh zadevah, ki so v zvezi s slovensko univerzo. Ta slog se ravna v vsakem posameznem sestavku po pravilu: pobožaj, udari, trgaj, hvali! Zopern in neodkrit, ker na hinavski način potem po celotnem dojmu, ki ga človek razbere, zafrkava in zmanjšuje vrednost, odbrži za to, če pri tem videz, da postopa »dostojno« in »objektivno«. To so metode, ki so za način »Jutrovega« pisanja že od nekdaj značilne.

Kar pa zadeva prevod negativne kritike sarajevskega poročevalca in pobuda zanj, tu kakor v Sarajevu, menimo, da bi se dale dobiti kakšne hudo presenetljive zveze, ali pa morda ne? Prvič pri nas se je tudi zgodilo, da je o delu kakšnega domačega korpusa, ki nas je šel reprezentativno in propagandno zastopat izven ožje domovine, list, ki ima od časa do časa »prema potrebi« dobrega vtisa na javnost, polna usta hinavske hvala, šel prevajati v tako obsežnem eksperimentu negativno kritiko, o pozitivnih pa molči kakor grobi! To drži, zamenjaj slednja »izmotancija« in mir besedi! Tudi danes nam navaja kritika M. Z. (Milanka Zivkovič), ki je o naših avtorjih pisal z naravnost neverjetno naivnostjo. Pa naj prevede še to kritiko, pri kateri človek ne ve, ali bi se nad njo jezil, ali pa se ji režal! Kritike dr. M. Mišlojeviča, ki je med Srbi na glasu najmerodajnejšega in najserioznostnejšega presojevalca muzikalne kvalitete, pa ne omenja. To grmovje je mnogo preredko in premalo je še ozelenelo, da se ne bi skozenj videlo, kje tiči ljubi zajček! Tako je ta reč!

Povedali smo enkrat za vselej in se na to stvar ne bomo več vračali!

Drobne iz Kranja

APZ bo priredil koncert v Kranju v sredo, 24. t. m. ob 20.30 v Narodnem domu. Dirigiral bo gosp. France Marolt. Program bo v glavnem isti, ki ga je Akademski pevski zbor izvajal na svoji turneji po naši državi. Opozorjamo občinstvo, da si še pravočasno preskrbi vstopnice.

Naročajte Slovenski dom!

porabili za počitek, ki so si ga bili pošteno prislužili, in za sončenje na močnem gorskem soncu.

Prišel je 23. marec. Kopač in Malovrh sta ob pol sedmih odšli v Ališnico. Posijalo je sonce, oblaki so žareli v rdeči zarji, kaj slaba napoved za prihodnje dni, tudi dobrega se po vsem videzu ni obetalo. Za rdečo jutranjo zarjo se navadno že v naslednjih štiriindvajsetih urah vreme spremeni, zato se je bilo treba podvzati z delom.

Ob osemih jutraj sta za njima v Ališnico prišla še Dolar in Žiž, ki sta se bila namenila, da bosta preučevala od Planinice čez Medjedji dol v Zabljak.

Kopač in Malovrh pa sta se lotila težke naloge. Naskočila sta severozahodni greben Bezimenega vrha, ki celo poleti velja za kaj težavnega, tako da so jima bili že doma poznavalci Durmitorja dejali, da pozimi prav gotovo na njem ne bosta nikamor prišla, če bi se slučajno lotila prenočitve da bi ga naskočila.

Krenila sta tedaj v Zgoranje Ališnico, potem ko sta se Dolar in Žiž odpravila na smučarstvo s Planine čez Medjedji dol pa nazaj v Zabljak, kar sta tudi lepo opravila. Malovrh in Kopač sta se iz Zgoranja Ališnice odpravila proti nogi severozahodnega grebena ter začela plezati ob enajstih popoldne. Severozahodni greben je pozimi prav zanimiv in tudi težaven. Proti Skrkam prepada izredno divje, navpične stene. Naglo sta se vzpenjala in ob pol enih popoldne pristopila srečno na vrh Bezimenega vrha (2480 m). Podrobnejši tehnični opisi tur

Med ameriški Slovenci

V Vandlingu Pa. je bila na izrednem zasedanju mestne zbornice imenovana za županjo našega mesta rojakinja Mrs. Mary Korošec, ki je po svojem možu zasedla županiški stolček. Mrs. M. Korošec je prva županja v Lackawana okraju in tudi prva Slovenka v Ameriki, ki jo je dosegla ta čast. Za župansko čast se je potegovalo več kandidatov, toda ko so izvedeli, da je Mrs. Korošec pripravljena sprejeti urad, so se vsi umaknili.

Slovenec Mr. Frank Gospodarič, odbornik KSKJ, je vodja in upravnik republikanske kampanje Brooks-Lyonsove skupine v Jolietu. Gospodarič apelira na slovenske republikanske volivce, da delujejo v svojih okolišah za izvolitev Brooks-Lyonsove liste.

Pri zadnjih volitvah v Calumetu Mich. je bil ponovno izvoljen za župana Joseph Scheller. Za mestnega tajnika Mike Strucel, John Strucel pa za nadzornika. V sosednjem Ahmecku je pa bila rojakinja Anna Puhek izvoljena za blaginjakarico, rojak Joseph Geršič pa za davčnega čenila.

Med mnogimi drugimi prosilci za državljanstvo so prešli dne državljanstvo tudi sledeči naši rojaki v Virginii, Minn: M. Pavičič, Mrs. Ana Babič, Mrs. Barbara Marko, Mrs. Mary Kovačević, Mr. Karl Bah, Mr. Matija Zulič in Mr. Jakob Sitarič.

V Kinneyu, Minn. je zmagal pri volitvah za mestnega načelnika ali supervizorja Hrvat Mr. Dan Smiljanič, ki je prejel 178 glasov. Izvoljen je v urad za določeno leto.

V Nashvauku, Minn. je pri mestnih volitvah kandidiral šest kandidatov za mestnega načelnika. Zmagal pa je rojak Mr. Jurij Mavrin, ki je dobil 389 glasov. Slovenec Mr. John Starčević pa je bil izvoljen s 631 glasovi za mirovnega sodnika.

V Clevelandu je umrla rojakinja Ivana Gregorič, rojena Boben, v starosti 54 let. Pokojna je bila doma iz Primče vasi, fara Ambus na Dolenskem in je prišla v Ameriko pred 38 leti. Zapušta štiri sinove, dočim ji je mož umrl že pred dvema letoma.

V Clevelandu je umrla rojakinja Cecilija Stanič, rojena Severkar, stara 35 let. Rojena je bila v Staničih lazih pri Moravčah in je prišla v Ameriko pred 19 leti. Tukaj zapušta soproga in sina.

V Clevelandu je umrl rojak Josip Sadar v starosti 76 let. Pokojni je bil doma iz Žužemberka na Dolenskem in je prišel v Ameriko pred 50 leti. Bil je ustanovnik firme av. Lovrenca in druž. sv. Vida št. 25, KSKJ.

V Virginii, Minn. je umrla Slovenka Marija Kozar, stara 77 let. Pokojna je bivala na Aurori okoli 40 let in je bila med našimi ljudmi dobro poznana.

V Sello, Ill. je naglo umrla tukajšnja rojakinja Mrs. Agnes Kupšek.

V Girardu se je pripetila huda avtomobilska nesreča, ko sta trčila skupaj dva avta in se skoro popolnoma razbila. Oni, ki so v njih vozili, so pa bili odpeljani v večjimi ali manjšimi poškodbami v bolnišnico. Najtežje je poškodovan Edo Cekuta. Poleg njega sta bila poškodovana še France Leskovec, Marija Stokfovec. Nesrečo je povzročil drugi avto, ki je zadel vanje.

V Jolietu je umrla rojakinja Alojzija Mlakar, stara 59 let. V Jolietu je bivala nad 30 let. Zapušta soproga, dva sina in šest hčera. — V Jolietu je umrla tudi po dolgi in mučni bolezni Ana Svetličič, 22 let stara.

Popravek k poročilo o »Revizorju«

V naše včerašnje poročilo se je vrnila neljuba pomota. Napisali smo, da je naslovno vlogo igral g. Kralj, ki je igral »Revizorjevega« slugo, v resnici pa jo je mojstrsko igral g. Jan. V naglici jutranjega dela, ki ga ima vsak član uredništva, se lahko zgodi, da človek zamenja ti dve imeni, ker imata nekakšno afiniteto. S tem neljubo pomoto popravljamo.

Dramatična borba za kavarno Astorio

Pognal jo je na dražbo slovenski denarni zavod, kupil pa jo je Nemec

Maribor, 17. aprila.

Pred približno desetimi leti je ustvaril podjeten slovenski človek v Mariboru lepo in nujno potrebno gostinjsko podjetje kavarno »Astorio«. Iz nekdanjih grajskih blevoj, ki so bili v poznejših letih izpremenjeni in prezidani v trgovsko in stanovanjsko hišo, ki pa se je od starosti in zapuščenosti kar rušila, je napravil moderne, vsem zahtevam odgovarjajoče lokale. Nastali pa so težki časi z gospodarsko krizo, ki je podjetnika ni pričakoval, začel je v težkoče, ki so se vedno bolj stopnjevale in tako je prišlo podjetje sedaj po desetih letih danes na dražbo in sicer na predlog Posojilnice v Narodnem domu. Ta zavod je imel terjatve v znesku 2.100.000 din, ki so bile zavarovane z vknjižbo na prvem mestu. Dražba je bila v okrajnem sodišču ter so se je udeležili Posojilnica v Narodnem domu po svojem zastopniku dr. Boštjančič, Mestna hranilnica,

Saharin pada iz vlaka

Tihotapel vozijo saharin tudi po koroški železnici

Maribor, 17. apr.

Nekajkrat smo že poročali o smoli, ki so jo imeli zadnje čase tihotapeci saharina. Uvažali so to robo po železnici na progi Spilje-Maribor s pomočjo nemških železničarjev. Finančni organi so jim v dveh primerih zaplenili skoraj 100 kg saharina. Sedaj pa so odkrili orožniki v Rušah tudi še drugo pol, po kateri prihaja v našo državo saharin. Je to koroška železnica in spet pomagajo našim tihotapecem nemški železničarji. V nocojšnji noči je orožniška patrulja, ki je šla v bližini kolodvora v Rušah ob železniški progi, zapazila v gozdu neke sumljive ljudi. Orožniki so se jim nepazno približali ter jih naenkrat naskočili. Spoznali so v njih ljudi, ki jih sumijo, da imajo kosmato vest in se pečajo s tihotapljenjem. Telesna preiskava pa ni prinesla na dan nobenega obtežnega dokaza ter so jih orožniki po legitimiranju izpustili. Sumljivci so se potem jadrno odstranili iz nevarne bližine orožnikov. Tem se je le čudno zdelo, kaj bi iskali navedeni ljudje ob progi, pa so šli danes pa vse zgodaj spet na tisto mesto ter so ga natančno preiskali. Našli so med suho travo, praproto in grmovjem cel zaklad. Cele kupe zavojev, polnih saharina so nabrali. Bilo je celih 44 kg tega sladila, da so ga morali odpeljati na vozu. Sedaj je bilo orožnikom jasno, kaj so delali sumljivi ljudje ponoči ob progi. Čakali so na vlak na dogovorjenem mestu, kjer naj bi jim nemški železničarji zmetali iz vagonov naročeno blago. Orožniki so jim nehoti prekržili lepe načrte. Ugotovilo se je tudi že, da je bil ta saharin kupljen v neki lekarni v Pliberku. Lekarne v obmejnih nemških krajih namreč kar na veliko trgujejo s saharinom ter zalagajo z njim naše tihotapece.

Drobne vesti

Zagreb, 18. aprila. m. Nekdanji poslanec samostojne demokratske stranke in župan v Benkovcu v Dalmaciji Ilija Zečević je izstopil iz stranke zaradi svojih sporov z glavnim tajnikom stranke Sava Kosanovičem. Zečević je podal izjavo, da misli ostati zvest ideji sporazuma, vendar pa ne more trpeti, da bi tajnik stranke urejal razmere v poodelju tako, kakor se je njemu zdelo. Tako pravi, da je mislil Kosanovič izmenjati dva župana, čeprav so bili vsi pristaši SDS proti temu, da bi na njuni mestu prišla človeka, ki jima ljudje preveč ne zaupajo. Zečević pravi dalje, da je v SDS še več starih borcev in pristašev stranke, ki jim politika strankinega vodstva ni po godu, zlasti pa se ne morejo sprijazniti z metodami Sava Kosanoviča, ki hoče povsod vsiliti svojo voljo. Zečević ni pa nič povedal, kateri stranki se bo v bodoče pridružil. Hrvaški časopisi pravijo, da je bil Zečević neustrašen borec proti diktaturi in da je bil dosti preganjan.

Banjaluca, 18. aprila. j. Tukaj je bila širša konferenca zemljoradnikov, na kateri je govoril tudi kmetijski minister dr. Čubrilovič. Minister je govoril o notranje političnem položaju naše države in primerjal razmere pred sporazumom in po sporazumu. Dr. Čubrilovič je ostro nastopil proti tistim, ki ustvarjajo srbsko fronto, posebno pa je nastopil proti Srbskemu kulturnemu klubu. Čubrilovič je rekel, da ti nasprotniki sporazuma ne bodo uspehi, ker je v ljudstvu sporazum preveč vkoreninjen.

Slavonski Brod, 18. aprila. j. Prve zle posledice nedavnih hudih poplav so se že pojavile. V derentskem okraju se je pojavila malarija. Posebno otroci so oboleli in so morali v več vasi ukiniti šolski pouk. Ponekod je celo po 50% otrok bolnih. Ljudstvo je revno, zdravila pa so zanj strahovito draga. Oblasti bodo morale organizirati naglo pomoč, dati ljudem brezplačno zdravniško pomoč in podeljevati brezplačna zdravila, da bi se širjenje bolezni zaviralo.

ki jo je zaostopil ravnatelj Kocmut; ta ima na drugem mestu vknjižbo 900.000 din. Na tretjem mestu je vknjižen s 600.000 din g. Karel Wesiak, lastnik trdke »Weka«, ki je dražil »Astorio« za sebe, kot četrti reflektant pa je nastopil znani zagrebški kavarnar, najemnik hotela »Milinov« in »Velike kavarne« g. Petan, ki je Slovenec. Dražba je bila zelo dramatična. Mestna hranilnica je šla do najnižjega ponudka — 1.300.000, da zavaruje svojo terjatve. Posojilnica v Narodnem domu je tudi šla samo do višine svoje terjatve, potem pa sta se borila g. Petan in g. Wesiak. Guala sta cenovno navzgor po 10 do 20 tisoč din, dokler ni končno ostal kot najvišji ponudnik g. Wesiak s 2.500.000 din. Na drugem mestu je g. Petan s ponudbo 2.400.051 din. Prodaja pa je zvezana z odločilim pogojem komisije za odobravanje prenosa. Ker je g. Wesiak Nemec, ni verjetno, da bi komisija prodajo odobrila. V tem slučaju pa nova dražba spet čez tri mesece.

Lepi uspehi Akademске skupine SPD v zasneženih gorah Durmitorja

Na vrhu Bobotovega Kuka se nista držala dolgo. Bilo je vse preveč vetrovno in mrzlo. Kar naglo sta se odpravila na sestop. Kolikor nižje sta prihajala, toliko bolj sta se mogla zamajati deloma zaradi megle, deloma pa zato, ker nista poznala terena pod seboj. Sestopala sta do Zabljaka pihli pet ur, tako da sta prišla v hotel ob šestih zvečer. Tovariši so ju z veseljem sprejeli.

Naslednji dan, 20. marca, so ob devetih jutraj Malovrh, Kopač in Padersič odrinili v visokogorsko kranico »Veliko Karlico«, ki se razprostira med »Savinim Kukom« in »Medjedom«. S sedla med »Savinim Kukom« in »Medjedom« so nato po ozekih krenili na vrh (2312 m). Dan je bil že skrajna pust, že jutraj je kazalo, da s turo ne bo nič kaj pridra, kar zadeva vremenske razmere, vendar fantov v hotelu ni strpelo, odpravili so se kljub slabemu vremenu, se pošteno potrudili ter kljub veliki megli, močnemu vetru in snežnemu metanju s popolnim uspehom opravili naloge, ki so si jo bili zastavili za ta dan. Vrnili so se z veseljem zavešči, da so v pogorju Durmitov z uspehom opravili še en prvi zimski vzpon.

Druga partija, Dvovjak, Dolar in Filipič, katerim se je pridružil še smučki učitelj Žiž iz Plevlje (prav pripraven dečko) pa je prav tako v slabih razmerah naskočila Medjed (2280 m). Preleži sogrebena do

sedla med Terzijinim Bogazom in Medjedom v sestopu. Vrnili so se s smučmi iz Velike Karlice k Črnemu jezeru. S to turo so dosegli prav lep zimski prvenstveni alpski uspeh.

Začetek je bil tedaj kar lep in več kakor zadovoljiv. Pri treh naskokih so pobrali tri popolne uspehe. To dejstvo je fante navdušilo za nove podjetne in pogumne naskoke.

Drugi dan, 21. marca, so Tone Dvovjak, Dore Dolar in Bojmir Filipič ob osemih jutraj naskočila Minin Bogaz, ki je visok 2402 metra. Dan je bil izredno lep, krašen je bil zasnežen durmitorski svet, nebo je bilo jasno, sonce je veselo sijalo, bilo je brezvetrje, popolna gorska tišina. Vetr se je bil nekam potuhnil, da ga ves dan ni bilo na spregled.

Dolga je bila tura, saj so se vrnili z nje šele ob enajstih zvečer! Vzeli so se kot prvi na vrh ter nato prešli vse greben Mininega Bogaza (2402 m) do sedla v bližini Bobotovega Kuka. Ob povratku so vedeli povedati, da so bila nekatera mesta kaj težavna.

Dan je prinesel spet absolutno pozitivno bilanco.

Naslednji dan, 22. marca, je večina poplivala, Padersič in smučki učitelj Žiž pa sta odšla v izredno zanimivo »Ledeno pečino« ter se vzpenja na oblo glavo. Drugi dan, 23. marca, krasni dan v gorski prirodi

porabili za počitek, ki so si ga bili pošteno prislužili, in za sončenje na močnem gorskem soncu.

Prišel je 23. marec. Kopač in Malovrh sta ob pol sedmih odrinila v Ališnico. Posijalo je sonce, oblaki so žareli v rdeči zarji, kaj slaba napoved za prihodnje dni, tudi dobrega se po vsem videzu ni obetalo. Za rdečo jutranjo zarjo se navadno že v naslednjih štiriindvajsetih urah vreme spremeni, zato se je bilo treba podvzati z delom.

Ob osemih jutraj sta za njima v Ališnico prišla še Dolar in Žiž, ki sta se bila namenila, da bosta preučevala od Planinice čez Medjedji dol v Zabljak.

Kopač in Malovrh pa sta se lotila težke naloge. Naskočila sta severozahodni greben Bezimenega vrha, ki celo poleti velja za kaj težavnega, tako da so jima bili že doma poznavalci Durmitorja dejali, da pozimi prav gotovo na njem ne bosta nikamor prišla, če bi se slučajno lotila prenočitve da bi ga naskočila.

Krenila sta tedaj v Zgoranje Ališnico, potem ko sta se Dolar in Žiž odpravila na smučarstvo s Planine čez Medjedji dol pa nazaj v Zabljak, kar sta tudi lepo opravila. Malovrh in Kopač sta se iz Zgoranja Ališnice odpravila proti nogi severozahodnega grebena ter začela plezati ob enajstih popoldne. Severozahodni greben je pozimi prav zanimiv in tudi težaven. Proti Skrkam prepada izredno divje, navpične stene. Naglo sta se vzpenjala in ob pol enih popoldne pristopila srečno na vrh Bezimenega vrha (2480 m). Podrobnejši tehnični opisi tur

dela opravljena, se je veljalo odpočiti. Prihodnji dan je namreč veljalo odriniti. V duhu se je vsak poslavljaj od lepih durmitorskih gor, kjer je bil v zimski, beli prirodi preživel tako lepe ure. Ko so tako tuhtali in preudarjali, so fantje prišli do zaključka, da nam, Slovincem, prav za prav ni treba hoditi na jug iskat težavnih zimskih plezič, ker jih imamo sami doma, v Julijah in Kamniških Alpah, na pretek. Odlični pa so ti tereni za domaćine in za tiste, ki so jim bolj pri roki, predvsem za Črnogorce same in za Srbe. V Durmitorju bi svojo, še dokaj zaostalo in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter se lotili alpinističnega dela na Durmitorju in nerazvito zimsko alpinistiko lahko postopoma krasno razvili. Naše akademike pa je obhajala pri tem razmišljanju prijetna zvest, da so prvi prodrl v zimske čare Durmitorja, tam izvedli vrsto prvih zimskih vzponov na vrhove ter s tem postavili temelj in pobudo tistim domačinom, ki so se krenili po njihovi vzpodbudi za njihovimi sledovi ter

Od tu in tam

Glasilo pravosodnega ministra dr. Lazarja Markovića, tisk »Delo« hvali uredbu o finančni samostojnosti banovine Hrvatske in pravi, da se je s tem lepo nadaljevalo delo za ureditev naše države naznotraj, obenem pa se je položil trden temelj za lepo sožitje med Srbi in Hrvati. S tega stališča obravnava list preurejanje naše države in vidi v slogi med Srbi in Hrvati največjo pridobitev sporazuma. List pravi, da so vse uredbe za prenos poslov od osrednje vlade na bansko oblast pokazale, da so ostali državi pridržani vsi posli, ki so strogo skupnega državnega pomena. Ta pot ustreza željam in zahtevam vseh jugoslovanskih narodov in je zato tudi v korist vsega jugoslovanskega gospodarstva in države.

Vseučiliški profesor dr. Gjorgje Tasić, ki je bil sosedstavljenec besedila sporazuma, je imel te dni v Beogradu predavanje o pogledih na sporazum in njegovih posledicah s pravnega stališča. Tasić je najval, da so Hrvatske vedno sprejemali državo, vendar pa se niso mogli sprijazniti s centralistično ureditvijo in unitarističnim duhom v državi. Njihovo stališče do teh dveh pojavov je bilo v bistvu vedno enako, da se je oblika odpora spreminjala. Tasić je mnenja, da sporazum države ni omajal, temveč jo je nasprotno utrdil in okrepil. Končno je poudarjal potrebo, da se ljudje zavedo važnosti solidarnosti in bratstva in da s tega stališča motre in ocenjujejo sporazum. Obenem je treba skrbeti, da bo naša država, nanovo preurejena, dala zgled ostalim državam in da bo Jugoslavija znala ustvariti neke vrste Združene države na Balkanu.

Preširan izvoz živine iz naše države v tujino ni samo povzročil draginjo na domačem tržišču, temveč je povzročil tudi neke vrste krizo v naši živinoreji. Samo v zadnjih 5 mesecih je bilo prodanih v tujino iz naše države nad 50.000 goved, kar pomeni, da je šlo ven dvakrat toliko živine kakor pa poprej v enem letu. Če bo šlo tako naprej, bo kmetovalcem zmanjkalo živine za opravljanje kmetijskih del in s tem bo ne samo prizadeto poljedelstvo, temveč se bo zavrlo tudi razpoganje živine in v nekaj letih naša država sploh ne bo mogla več izvažati živine. Zato pravijo strokovnjaki, da bi bilo pri nas treba izvoz živine ne prepovedati, pač pa preosnovati v taki meri, da bodo upoštevani ne samo interesi izvozne trgovine in v tujih potreb, temveč tudi domači trg in domača živinoreja. Povrh bo pri nas zaradi navedenih pojavov prišla v veljavo odredba, ki bo uvedla po dva brezmesna dneva v tednu, in sicer v ponedeljek in petek. Takrat se meso ne bo smelo prodajati, niti klati živina.

Hrvaški gostilničarji so sprožili nov predlog, da bi se namreč ustanovila za hrvaško ozemlje gostinska zbornica. Gostilničarji in hotelierji so mnenja, da je gostinstvo posebna obrt, ki se ne sme več vezati na trgovino in ostale obrti, temveč mora imeti svoje strokovno združenje, ki se bo res posvečalo zgolj tej prevažni panogi v razvoju turizma. Dalje so postavili tudi predlog, da je treba gostinske obrate rajonirati in stalno nadzorovati, če lastnik dovoljenja res izvršuje obrt ali pa dela to kdo drugi mesto njega. Obenem naj se izdajo spremembe k obrtnemu zakonu, ki bodo bolj upoštevale posebne zahteve gostinske obrti. Posebno pa je treba posvečati pozornost gostinskim »bratom« v turističnih krajih in njihov razvoj z vsemi ugodnostmi pospeševati.

V dveh urah je imela občina v Kistanju blizu Šibenika kar štiri župane. Banska oblast je oddala prejšnjega župana zaradi njegovega spora s trgovci. Imenovan je bil nov župan v osebi upokojenega šolskega nadzornika. Ob desetih dopolnih je ostavil župan izročil posle novemu, uru kasneje pa je že prišla brzojavka, ki pravi, da je banska oblast oddala novega župana in postavila spet tretjega. Za tega se je zavzemala krajevna organizacija HSS. Ta tretji župan je prevzel svojo dolžnost, toda nekaj minut nato je prispela iz Zagreba nova brzojavka, ki je velela, da je banska oblast preklicala postavitev tretjega župana in odredila, da posle spet prevzame drugi župan, upokojeni šolski nadzornik. Okrajni glavar je torej v dveh urah nič manj kakor štirikrat izročal in jemal posle iz rok novih županov, vas pa je bila počasi občena z redko senzacijo, kajti ni se dogodilo, da bi vsaka občina v dveh urah imela kar štiri župane povrsti. Ukazi, ki so drug drugega preklicovali in »amenjavali«, pa so izzvali med ljudmi seveda čudne razlage.

Jugoslovanski prostovoljci so imeli zborovanje v Sarajevu in so si izvolili nov odbor. Razpravljali so seveda tudi o preurejanju države in rekli ponovno, da ostajajo pri mislih in sklepah, ki so jih izrazili s svojo spomenico lanskega novembra. Pravijo, da bodo ostali zvesti svoji obljudi, da bodo prostovoljci neomajno branili nedeljivo Jugoslavijo, nedeljivi narod in narodno dinastijo Karađorđevićev. Končno so protestirali proti temu, da ponekod preganjajo njihove tovariše, češ da ni bratsko, če se preganjajo ljudje, ki so svojo kri prelivali za domovino.

Kozo je hotel rešiti, pa se je ubil nastirček Jovan Gjurović iz Dobrote pri Kotorju. Deček je s svojo sestro ginal na pašo kože. Ker pa se je ona od koz oddaljila in zašla v globoko jamo, je pastir sklenil spustiti se po vrvi v jamo in kozo rešiti. Sestro sta se navezala na vrvi in Jovan se je začel spuščati navzdol. Izpodmaknil pa se mu je pod nogo kamen in Jovan je zdrknil v globino. Potegnil je za seboj tudi sestro. Jovan se je v kamenju ubil, dočim se je sestra le močno pobila.

Tri dni je ranjeni medved stražil pod staro bukvu, na kateri je sedel njegov preganalec — lovec. Milan Kajčević iz Kurikuča pri Beranah v Črni gori je šel čez planino. Vedel je, da je v gozdu dosti divjadi, in je zato vzel s seboj puško. Prav, ko je sedel in počival, se je iz daljave priklomastil medved. Rajčević je streljal, toda z dvema streloma je medveda le ranil v nogo, ostale tri kroglice pa so cilj zgrešile. Da bi se rešil pred ranjeno zverino, je Rajčević splezal na staro bukvu, toda medved se je vsedel pod drevo in godrnjal čaka na svojo žrtev. Medved je začel gristi deblo, toda pregristi ga ni mogel. Zverina je cele tri dni in tri noči stražila in čakala na plen, slednjič pa je jo menda premagal glad in je odšla. Tedaj se je Rajčević rešil in pobegnil domov.

Tovarno za celulozo nameravajo zgraditi v Bakru. Posebna družba, ki se imenuje »Jugoslovanska celuloza d. d.« v Sarajevu, je sklenila postaviti v Bakru novo tovarno in si je že izbrala prostor za gradnjo. Graditi bodo začeli v najkrajšem času. Okrog 60 milijonov dinarjev bo treba vložiti v podjetje, ki pa ima nedvomno zagotovljen uspeh, kajti v naši državi imamo premalo tovarn celuloze in moramo navzlic ogromnemu lesnemu bogastvu uvažati velike količine papirja iz tujine. V novi tovarni bi dobilo okrog 500 delavcev delo.

Danes zadnjičkrat! Izvrstna komedija polna odličnega vedrega humorja **KINO UNION**
Življenje je lepo! Claudette Colbert, James Stewart Telefon 22-21
Film, ki Vas bo zabaval in razvedril! Ob 16., 19. in 21. uri

Razne zgodbe iz sodne dvorane

Z bencinom so ga polili in zažgali - Bila je grda šala - Zemljiške kupčije in stavbna sezona

Ljubljana, 18. aprila.

Iz objestne šale dostikrat nastane kruta in huda nesreča. To potrjuje vsakdanje izkušnje. Tam v hribovitih naseljih Podporozen so fantje iz grde nagajivosti in objestnosti polili svojega tovariša z bencinom in ga zažgali. Kronika redkokdaj zapiše tako grdo zgodbo, kakor je ta.

Bilo je pozno v jeseni, 21. novembra predlanskim. Fantje iz raznih samotnih naselij v Selski dolini so se zbrali v Zgagovali gostilni v Podporoznu. Pili so na vse pretege, na žive in mrtve. Blizu se je policijska ura. Po noči je nastala silna nevihta. In fantje so vedrili v gostilni ter prebili noč. Nekateri so spali, drugi dremali, tretji kramljali. Posestnika sin Karol Prezelj se je zavlekel na široko kmečko peč in trdo zasrnel. Seboj je imel malo steklenico bencina. Ko je tako na trebuhu spal na peči, se je nekdo izmislil grdo šalo. Najprej so mu zlili nekaj bencina na zadnji telesni del. Pozeje pa se je nekdo domislil, da bi bilo »dobro« napraviti Karolu veliko šalo. Zbili so še ostanek bencina na hladni del. Nato pa je eden bencin zažgal. Prezelj je bil mahoma ves v ognju. Kot živa baklja je tekla v kuhinjo. Tam so ga polivali. Dobil je hude opekline po zadnjem delu in po obeh stegnih. Ležal je v ljubljanski bolnišnici nad mesec dni.

Grda šala je prišla tudi v vednost celjskih orožnikov. Začeli so poizvedovati po storilcih. Podali so tudi ovadbo proti trem fantom na škofješko okrajno sodišče. Zadeva se je vlekla. Nastal je med sodnimi instancami spor zaradi pristojnosti sodišča, mnogo so razpravljali o vprašanju: da-li naj sodi zadevo okrajno sodišče v Skofji Loki ali pa okrajno sodišče v Ljubljani. Državni tožilec se je zavzel za to, da gre v tem primeru za hudo telesno poškodbo, ki je za njo pristojni mali kazenski senat.

Stvar je res po dolgem času prišla pred mali kazenski senat v Ljubljani. Posestniška sinova Lojze Kos iz Podporozna in Jože Veber iz Zalega Loga sta bila zaradi omenjene fantovske šale obtožena zločina hude telesne poškodbe, ki so jo zdravniški celo označili za smrtnevarno. Senatu je predložil s. o. sdr. Julij Fellahar, sodniška sta bila gg. Ivan Brelhi in Rajko Lederhas.

Prvi obtoženec Lojze Kos je dejanje odkrito priznal in v podrobnosti opisal, kako je prišlo do »fantovske šale«. Drugi obtoženec Veber je zanimal, da bi bil sodeloval, pač pa je bil takrat v gostilni navzoč. Kos in Prezelj sta si bila drugače dobra prijatelja in se nista nikdar skregala. Priča Tone Kežar, ki je po noči nadomestoval gostilničarja, je omenil:

»Vse je bila sama šala. Kos ga je hotel z bencinom samo malo namazati, da bi dišal. Pa je poz-

neje dejal: »Mu bom zadnjico zažgal!« In pritaknil je gorečo žveplenko. Bilo je okoli 4 zjutraj. Prezelj je bil v plamenu. Kot živa baklja je letel ven. V kuhinji smo ga polili z vodo in s pomijami. Vse je bila samo šala; Prezelj je bil ves v mehurjih. Imel je hude bolečine.

Rezultat večerajšnje razprave je bil, da je državni tožilec predlagal obsodbo obeh obtožencev v smislu §-a 182 k. z. zaradi prestopka malomarne poškodbe, ne pa zaradi zločina hude telesne poškodbe. Gre za grdo fantovsko objestnost! Branila sta prav tako pledirala za milo kazen le glede malomarne poškodbe.

Prvi obtoženec Lojze Kos je bil zaradi prestopka malomarne poškodbe obsojen na 4 mesece zapora, drugi obtoženec Jože Veber je bil oproščen.

Nedavno smo objavili poročilo o »Silvestrovanju na Spod. Jezerskem«. Članek je v bistvenih točkah pravilen. Treba je popraviti le malenkost. Med pokojnim Potočnikom, ki je bil oče poštene družine, in obojem Malovrhom ni prišlo do prepira zaradi neke ženske. Malovrh je iskal prepri, pokojni Potočnik je hotel le odstraniti iz gostilne. Med njima ni bilo nikakega prepira.

Se vedno so živahne kupčije z zemljiškimi parcelami in hišami. Ljudje raje investirajo svoje prihranke in kapitalje v zemljo, kakor pa v hiše. Letos je bilo prodanih že nad 500 stavbnih in drugih parcel. Samo do 17. t. m. je zemljiška knjiga v aprilu zaznamovala 72 kupnih pogodb za vrednost 2.621.000 din. V Ljubljani je na prodaj še ogromno število hiš, vil, stavbnih in drugih parcel, katerih vrednost cenijo poznavalci nepremičninskega trga na okoli 15 milijonov dinarjev. Vsekakor bi računali, da bo letošnja stavbna sezona s ozirom na velikanski promet na nepremičninskem trgu izredno živahna in da bod stavbeniki imeli polne roke dela. Temu ni takol! Kljub lepemu vremenu je stavbno gibanje še vedno skoraj na mrtvi točki. Različni stavbni material se je silno podražil. Naj navedemo samo malo primerjavo. Tesan mehki les (trami) je bil pred 1 mesecem še po 350 do 400 din kub. meter, sedaj je že po 400 do 450 din. Mehki les (deske) je bil pred mesecem 400 do 500 din, sedaj 600 do 800 din kub. meter. Od lanskega septembra pa, ko so nastopile velike evropske homatije, se je stavbni les podražil za najmanj 200 do 250%. Podražila se je v zadnjem času opeka, dalje cement, žgano apno, stavbno železo itd. Cement se je n. pr. podražil za 1 paro pri kg. Žgano apno pa za 5 par pri kg.

Ciganki, zlatina in staro železje

Gospodinja in služkinja od cigank hipnotizirani - Gospodinja okradena - Služkinja brez sreče

Ljubljana, 18. aprila.

Mnogo razpravljamo o pobujanju ciganske naloge. Svarimo ljudi, da naj bodo previdni pred cigankami, ki nastopajo kot vedeževalke in napovedovalke sreče. Zaman, še vedno se dobe lahko verni ljudje, ki cigankam zaupajo svojo bodočnost in srečo. V ljubljanski okolici so se zopet pojavile ciganske tolpe, ki tabore v samotnih krajih, najraje po okoliških gozdovih. Mlade in stare ciganke hodijo kot izvidniške patrle po hišah, proseč raznih milodarov. Lepo govore. Z vsem so zadovoljne, kar jim dajo usmiljeni ljudje. Zraven te ženske skrbno vse ogledajo in izvajajo, da-li bi bilo kje plodonosno kako vlomsko nočno podjetje. Po okolici se sedaj klatita dve ciganki, ena starejša, druga mlajša. Prva je stara okoli 40 let in skrbasta, druga pa mlada in vitka.

Obe ciganki sta večer hodili po št. Vidu in Dravljah. Okoli 10 dopoldne sta se pojavili v neki vili, ki je bila nedavno dozidana v severnem delu mestne periferije. Pozvonili sta. Služkinja je njima odprla. Stopili sta v vilo. Bistvo sta si ogledali položaj. V vili sta bili takrat doma samo gospodinja in služkinja. Ciganki sta se ju lotili. Starejša je začela konferirati z gospo ter ji pripovedovati vse mogoče čarovnije. Mlajša je odšla s služkinjo v kuhinjo. Ciganki sta dobro opravili svoj posel.

Stara ciganka je gospodinjo tako začarala oziroma jo znala tako hipnotizirati, da ji je v hipnotičnem stanju izročila precej ženske in moške obleke, kakor tudi zlatino v skupni vrednosti nad 6000 din. Gospodinja se cel dan navedala, da bi ji bila ciganka kaj odnesla. Mlada ciganka je pripravila služkinjo. Začela ji je praviti o bodoči sreči. Prosila jo je, da naj ji da kosček sladkorja in čist robec. Ciganka je začela nato uganjati svoj hokus-pokus. Vse je skrbno zavila, zavezala in napravila na robcu voze. Ko je bila s coprnijo gotova, je vzela od služkinje slovo, rekoč:

Obisk pri akad. slikarju Franu Godecu

V nedeljo 21. t. m. bo ob pol 11. uri v novoustanovljeni »Galeriji« Obersneke na Gosposvetki cesti odprl razstavo svojih del akad. slikar Fran Godec. Take zadeve ljudi vedno zanimajo, zato sem se napotil do umetnika ter ga prosil, naj mi kaj pove o svojem delu.

Našel sem ga doma. Sedel je pred platnom, na katerega je nanašal barve. Ko sem mu povedal čemu prihajam, se je nasmehnil, malo zamislil ter nato smehljaje prišel govoriti:

Zapiši, ne vem, če je to važno, da štejem danes devet in dvajset let. Ljubezen do slikarstva in glasbe mi je vcepil madžarski komunist in slikar Chatary, ki je bil pri nas nekaj hišni učitelj in vzgojitelj in obenem prvi učitelj risanja. Zelo zgodaj sem se navdušil za Jakopiča in Groharja. Skrivnosti ekspresionizma in kubizma mi je razkril samotarski genialni krajinar Plestenjak. Prof. Repič mi je na kiparski šoli v Ljubljani vcepil ljubezen do materiala, prof. F. Kralj me je seznanil s svobodno konceptno kompozicijo, na akademiji v Zagrebu mi je prof. Kršinič odkril skrivnosti dobre skulpture, prof. Brbič pa me je seznanil s konstrukcijo in mehaniko telesa. Nadaljna izkustva sem kasneje dobil v Ljubljani od akad. kiparjev in slikarjev gg. Zajca, Goršeta, Tratnika in Sternena.

Uradno razstavljam prvič, sicer pa sem že trikrat razstavil. Kar bom pokazal na tej razstavi, je nastalo v zadnjih štirih mesecih, a vse, kar bo videti, je samo odlomek mojega dela. Prilike ne dopuščajo, da bi pokazal celotno svoje delo.

»Zvečer točno ob 6 razvežite robec. Sreča vas čaka!«

Služkinja je ves dan tavalala okrog. Točno ob 6 ji je prišlo na misel, da mora razvezati robec. Sreče ni bilo. Pač pa sta se gospodinja in služkinja šele sedaj popolnoma zavedli, da sta ciganki odnesli razno zlatino in obleko. Zadevo je gospodinja takoj javila policiji, ki sedaj zasleduje ciganki. Obe sta že izginili iz mestnega okoliša.

Križi in težave so s starim železjem. Cene so sprva zelo poskočile, sedaj so začele padati. Na Jesenicah je naloženega več sto vagonov starega železja. Pojavili so se sedaj posebne vrste tip — specialisti za tatvine in sleparije s starim železjem. V Zgornji Šiški so nekemu posestniku »nabirili« starega železja odnesli brano, vredno 1000 dinarjev. Zobe skušajo prodati za staro železo. Drugemu posestniku so pobrali vse zobe iz brane, les pa pustili. Zadnji čas je bilo pokradeno mnogo medenastih predmetov in razne pločevine. Zadnje dneve je opažati nekaj zastoj v nakupovanju starega železja, ker so postali železninarji zelo previdni in nočejo imeti sitnosti z varnostnimi oblastmi, ki zasledujejo mlade in stare tatove, sleparje s starim železom.

Nevarnost mišje zalege v Prekmurju

Zadnja leta so se v Prekmurju močno razmnožile poljske miši, ki resno ogrožajo njivske pridelke. Že lansko leto so kmetje pripovedovali o občutni škodi, ki so jo miši naredile na njivah. Tudi letošnje leto najbrž ne bo nič boljše, morda celo slabše. Vsi so pričakovali, da jim bo huda zima le prišla do živga, toda vse izgleda, da so miši zimo prav dobro prenesle. V podzemeljskih rovih so miši v jeseni poskrbele za obilno zalogo in so kaj lahko ljubovale trdovratni zimi. Na nekaterih krajih, kjer je bila zemlja zmrznila, so pa le morale na površino zemlje in so tik pod snegom vse prerile in zgrizle, kar jim je prišlo pod zob. Neštelo njih je prepreženih z mišji rovi, kakor bi čakale na borbo pod zemljo. Mišja zalega je že začela boi za obstanek, škoda se bo vedno bolj stopnjevala, ko pridejo žlahtni sadeži v zemljo, če jih ne bo pravočasno kaj zavrlo.

Preteklo leto je bila v teku akcija za uničevanje poljskih miši z zastrupljanjem, katero bo treba letos nadaljevati. Za zastrupljanje se uporablja barijev karbonat. Najbolje se obnese, če primešamo barijev karbonat kruhu. Na 6 kg moke primešamo 1 kg barijevega karbonata in se prav tako speče kot užiti kruh. Seveda je potrebna tu velika previdnost, da ne bi kdo ta kruh pojedel ali ga dal živini, ker bi bila nesreča neizogibna. Tako se je lansko leto v lendavskem okraju pripetila smrtna nesreča, ker je nekdo zaužil zastrupljen kruh. Zato je najbolje, da je takšna akcija pod nadzorstvom samo enega in se zastrupljeni kruh potem razdeli kmetom z vsemi potrebnimi navodili. Kruh se polaga v rove in je uspeh prav zadovoljiv, ker navadno vse miši poginejo. Pri tem pa včasih trpijo tudi mačke, če dobijo zastrupljene miši.

Pred nekaj leti je bila v Prekmurju izvedena akcija za zastrupljanje poljskih snarj. Takrat so vrane temeljito razredčili in danes skoraj ni videti vran v Prekmurju. Kmetom je zdaj kar malo hudo po vranah, ker pripovedujejo, da so se od takrat pojavile poljske miši v velikem številu. Tako kmela vedno tare kakšna nadloga.

Vremenske poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v C°	Relativna vlaga v %	Oblačnost od 0-10	Veter (smar. jakost)	Pada-vine m/m	Pada-vine vrata
Ljubljana	761.3	15.9	11.4	70	10 WSW	—	—
Maribor	758.5	18.0	7.0	70	10 S	—	—
Zagreb	761.8	20.0	6.0	70	4 SW	—	—
Belgrad	764.2	21.0	6.0	60	0 S	—	—
Sarajevo	765.0	17.0	0.0	70	0	—	—
Vis	763.0	10.0	8.0	90	10 SE	—	—
Split	764.2	16.0	11.0	70	6 NE	—	—
Kumbar	764.8	18.0	10.0	90	6 E	—	—
Rab	763.5	14.0	8.0	90	3 NE	—	—
Dubrovnik	764.5	17.0	12.0	60	10 SE	—	—

Vremenska napoved: Pretežno oblačno in spremenljivo vreme.

Koledar

Danes, četrtek, 18. aprila: Apotonijski. Petek, 19. aprila: Leon, Konrad.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

V nedeljo ob 8 zvečer na Frančiškanskem odru Nicodemijeva »Učiteljica«. Nastopijo najboljši moči dramske družine Frančiškanske prosvete. Naslovno vlogo igra Mila Kačičeva, ki je že v igri »Postrežke« pokazala poseben talent za Nicodemijev junakinje. Nabavite vstopnice v trgovini Sfiligoj.

Raspis zdravniškega mesta. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje mesto specialista za psihiatrijo in neurologijo v svojstvu zdravniškega uradnika za 8 urno dnevno ordinacijo v uradnem ambulatoriju v Ljubljani. Rok za vlaganje prošnje je do 11. maja 1940.

Tombola Rdečega križa se vrši na praznik Vnebohoda, dne 2. maja t. l. v Ljubljani. Kupujte tomboleke karte. Za karto 5 din morete dobiti stavbno parcelo s površino 644 kvadratnih metrov v Ljubljani.

Literarni klub v Ljubljani priredi jutri ob 20 v dvorani Delavske zbornice svoj bralni večer. Nastopijo: Šali, Dular, Novšak, Čampa, Kastelic, Magajna, Vipotnik, Kranjc. Uvodno besedo k tej pomembni prireditvi bo spregovoril dr. Tine Dabčjak.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Četrtek, 18. aprila: Revizor. Red B.
Petek, 19. aprila: Zaprti. (Generalna).
Sobota, 20. aprila: Hamlet. Premierski abonma. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Nedelja, 21. aprila: Hamlet. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Četrtek, 18. aprila: Adriana Lecouvreur. Red Četrtek.
Petek, 19. aprila: Zaprti.
Sobota, 20. aprila: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Vanje Leventove.

Med najzanimivejše komedije predvojnne ruske literature spada Gogoljev »Revizor«. Sijajno delo, ki ga odlikuje duhovita satira na korupcijo v uradniških krogih, je odsko nad vse učinkovita. V njej je ožigal Gogol podkupovanje, nezdavne razmere, ki so nastale vsled tepe. Igro je zrežiral dr. Bratko Kreft. Naslovno vlogo igra Jan, v ostalih glavnih vlogah: Cesar, Nablocka in A. Levarjeva. Predstava je doživela tudi letos na premieri velik uspeh. Nocojšnja predstava bo za red B in Poletni abonma.

Shakespearejev »Hamlet« je igra o nepravilnosti življenja, o bolečini plemenitega človeka, ki globlje gleda v življenje, tragedija neodločnosti Hamleta, zaradi njegove etike, skepse, negotovosti in psiholoških vzrokov. Naslovno vlogo bo igral kot gost Zvonimir Rogoz, ki šteje to vlogo med svoje najodličnejše.

»Adriana Lecouvreur« je delo, ki je komponirano v stilu in tradiciji velikih italijanskih oper, a katerim se je skladatelj priboril pot na vse večje svetovne odre. Dejanje je romantično, godi se v Parizu za časa Ludvika XV. Glasbeni okvir je zelo melodiozen. V glavnih partijah so v naši uprizoritvi, ki sta jo večje pripravila kapelnik Neffat in režiser C. Debevec, dosegli zlati lep uspeh: Vidaličeva, Kogejeva, Franci, Janko, Banovec in Zupan.

Slavna sopranistka evropskega formata, Vanja Leventova, ki se pravkar vrača z daljše turneje po Italiji, kjer je z velikim uspehom gostovala na vseh večjih odrih in celo na milanski Scali, bo gostovala v soboto na našem odru v prekrasni Puccinijevi »Madame Butterfly«. V glavnih vlogah bodo sodelovali: Franci, Janko in Kogejeva. Dirig. in režiser: N. Stritol.

V nedeljo zvečer se bo uprizorila kot predstava izven abonmaja Donizettijeva »Lucia Lammermoorska«, v kateri je v naslovni partiji prav uspešno debutirala naša mlada domača koloraturka Sonja Ivančičeva. Kritika je pisala o Ivančičevi: ... nastopila je, pevski in igralski resnično dozorela ... velika prednost leži zanj tudi v zelo ugodni zunanosti in privlačnosti uglajenosti kretnj in vedenja ... Sceno blaznosti je pela tako močno zadovoljivo, da je sprožila aplavz že sredi svoje arije in je po zaključku ponovno žela toplo priznanje ... njen glas je skrbno kultiviran, tehnično ponovno topel, sladak in zato prijeten ... Sodelujejo še: Anžlovar, Marčec, Lupša, Rakovec in Barbičeva, doči mpoje partijo Edgarda Josip Gostič kot gost. Ržija in ecena je Freljova. Dirigira pa A. Neffat.

Repertoar Narodnega gledališča v Mariboru

Četrtek, 18. aprila ob 20: »Ane Christie«. Red A. Premiera.

Banovinska skupščina mladine JRZ

V nedeljo, dne 16. junija bo v Ljubljani mladinsko politično zborovanje združeno z občinim zborom MJRZ. Ta dan se bo zbrala slovenska mladina v naši prestolnici, da izpove svojo neomajno vdanost kralju, svojo zvestobo narodnemu voditelju ter svojo odločno voljo etati na straži domovine. V teh težkih časih je še bolj kot kdajkoli potrebno, da je vsa narodna zavedna slovenska mladina strnjena in enotna ter da z optimizmom zre v našo narodno in državno bodočnost.

Ze danes opozarjamo vse krajevne organizacije MJRZ, da začno z živahnimi pripravami za udeležbo na ta veliki zbor slovenske mladine.

Psi na zahodnem bojišču

Pred nedavnim je objavilo neko društvo prijateljev živali v Ameriki, da je 80% ljudi prijateljev psov, 15% je takih, ki jim je do teh živali le malo in le 5% je tistih, ki so pasji sovražniki. Angleški časopis »Sunday Express« je priredil anketo, v kateri sprašuje svoje čitatelje, ali so psi morda v vojnem času odvečno razkošje.

V treh vojskujočih se državah so že celo vrsto življenjskih potrebščin skrbeli na najmanjšo uporabo. Meso je komaj za silo. Psi pa so strastni mesojedci. In dobili so se ljudje, ki pravijo, da tudi psom ni treba dajati več mesa v toliki meri, saj so se morali tudi oni odreči vsakodnevni mesni hrani. Če pa psi tega ne bi mogli prenesti, naj jih pa pokončajo...

Tedaj pa je povzdignilo glas 80% pasjih prijateljev. Vsa društva, v katerih so vključeni pasji prijatelji, so pričela s protesti, v katerih trdijo: psi niso nikakor razkošje, ampak koristni človekovi sodelavci in njegovi prijatelji. Meso, ki ga psi dobivajo, so samo odpadki, žile in drugi mesni deli, ki so za ljudi brez vsake koristi in so neuporabni.

To dejstvo, ki zadeva uporabnost mesa, pa v Nemčiji prav za prav ni našlo nobenega odobravanja. Znano je že iz zadnje vojne, kako so Nemci v tej vojni s kemičnim postopkom uporabili prav vse take odpadke za pridelovanje masti, moke, fosfatov in drugih življenjskih potrebščin. A Angliji zaenkrat ni potrebno tako varčevanje. Meso je še dovolj in tudi psi dobivajo v nezmanjšani meri svoj delež.

Pasja zvestoba pa pride tudi v Nemčiji do izraza. Nemške čete v nemali meri izkoriščajo to lepo pasjo lastnost. Kakor v Nemčiji so tudi v Franciji kar cele vojašnice, v katerih vzgajajo pse v vojaške namene.

In štirinožcem se godi kaj dobro. Prav gotovo bi se začeli vojaki pritoževati in ugovarjati temu, zakaj se vojaške oblasti toliko brigajo za pse, če ne bi v obmejnem pasu za Maginotovo linijo sklenili kar pravo prijateljstvo s pasjo družino. Ko je bilo izpraznjeno obmejno ozemlje Alzacije in Lotaringije, je ostalo precej psov brez svojih gospodarjev, in te so sedaj francoski vojaki kar »adoptirali« in jih vzeli pod svojo streho. Iz razumljivih razlogov pa vojaki ne jemljejo teh ljubljencev kamorsibodi v prednje črte, češ da jih ne bi pobile sovražne krogle. Puščajo jih »doma«, da jim varujejo »premoženje«. Mnoge čete so prenekaterega takega »izgubljenca« oklicale za svojo »maskoto« — nosilca sreče. Zgodilo se je, da je zaradi takega velikega prijateljstva prišlo celo do mnogih ljubkih dogodbic, v katerih je bilo tudi nekaj ljubosumja. Na primer:

Neki vojak je v pisnu sporočil svoji mladi ženi, da je ves navdušen nad svojo »Pioupiou«, s katero da hodi na sprehode za fronto, kadar mu čas dopušta. Z njo deli čokolado, ki jo dobiva od doma, se kratkočasi, da je zelo ljubka in še kaj... Seveda je bil doma zaradi tega takoj največji ogenj v hiši. Pa vse skupaj ni bilo tako hudo.

Ko je mladi pasji prijatelj prišel nekega dne na dopust z malim psičkom v naročju, je postalo takoj vse jasno. »Pioupiou« je bil le mali psiček.

Smer vzpona, ki so jo izvedli na Bobotov Kuk letos marca meseca člani Akadem. skupine SPD. (Opis na drugi strani.)

Telefon kot merilo

Ako se človeka polasti kako razburjenje, ima tudi veliko večjo željo, da bi bil o tistem, kar ga razburja, čim bolj obveščen. Tako v takem času ljudje stikajo za novicami in ukrepi vse, da bi izvedeli kaj bolj »točnega«, kdor nikdar ne gre v gostilno, bo v časih splošnega razburjenja šel, da kaj izve; drugi delajo prav tako in kmalu se zbere veliko nevednih, ki skupaj že stuhajo kaj takega, da potem vedo — t. j. da zadostijo želji po novicah. V deželah, kjer gre telefon že skoraj v sleherni hiši, je merilo takih časov telefon. Ob nemirnih časih število telefonskih pogovorov zelo hitro poskoči, kar je po statistiki ugotovljeno. Kako je sicer hladne Angleže razburila pretekla jesen, je najbolj razvidno iz astronomsko visokega števila telefonskih pogovorov. V onem septembrskem tednu, ko je bila napetost zaradi Srednje Evrope na višku, je angleška kontrola našla 27 milij. zasebnih telefonskih pogovorov. Več — 29 milij. — jih je bilo samo v tednu božičnih praznikov, ko si ljudje voščijo vseprek in se vabijo na razne »večere«.

Italijanski ribiči v Messinskem prelivu s takimi pripravami love ribe mečarke

Drobne

Neenako vrtenje naše zemlje. Zemlja se okrog svoje osi ne vrti enakomerno. Tu so mogli ugotoviti v kratkem času, od kar se ugotavljajo v znanstveni praksi tako zvane kremenčeve ure, to je v zadnjih treh letih. V berlinskem fizikalno-tehničnem državnem zavodu so posvetili baš vprašanju zemeljskega vrtenja veliko pozornost. Kremenčeve ure so za takšne eksperimente skoraj dovršeno časovno merilo, v nekoliko mesecih so netočne kvečjemu za eno dvetisočinko sekunde. S pomočjo takšnih kremenčevih ur so torej ugotovili, da se je zemlja pri petnajstih meritvah v presledkih po 30 dni sedemkrat zakasnila, osemkrat pa se je vrtila hitreje, nego bi morala. Največja časovna razlika je znašala 0,25 sekunde. To pomeni, da je bila točka na ravniku ob tem času za 115 m bolj zapadno, nego bi smela biti, če bi se zemlja res pravilno vrtila. To zemeljsko vrtenje pa se prehitva in zaostaja, kolikor je bilo mogoče doslej dognati, v nekem določenem redu, in menijo, da gre pri tem za enoletno periodo.

Esperanto, svetovni jezik, je izumil poljski žid Ludvig Lazaro Zamenoff, živeč v Bjalostoku. V tem mestu so živeli Rusi, Nemci, Poljaki in Litvanci, ki se niso mogli dobro med seboj razumeti, zato je Zamenoff priporočal rabo tega jezika. Ko je bil star 23 let, je izdal leta 1887 prvo slovnico Esperanta s podpisom »Doktoro Esperanto«, kar pomeni po našem »Doktor upanja«.

Svetovno znana Mayo klinika v Rochester — Minn. — šteje nad 500 izkušenih zdravnikov, ki z najbolj modernimi pripravami preiskujejo bolnike, da se dožene njih prava bolezen. Na tej kliniki se torej ne more nihče zdraviti, ampak v šestih posebnih bolnišnicah navedenega mesta; bolniki stanujejo in se zdravijo tudi v raznih hotelih, zato so ondaj vse ceste ravne, da se lahko vozičke za bolnike dalje pomika. Na dan se povprečno v Mayo kliniki pregleda do 1000 bolnikov, v raznih bolnišnicah pa se izvrši na leto do 17.000 operacij.

Morje rešilo mornarja. Ko je imela leta 1918 ameriška mornarica svoje vaje v Severnem morju, je padel neki mornar z bojne ladje »Newyork«. Še preden so mu vrgli rešilni pas, ga je večji morski val nepoškodovanega vrgel na krov bližnje bojne ladje »Texas«.

Površina vseh ameriških pokopališč znaša nekaj nad en milijon akrov.

Prestol kronanja so Angleži skrili. 600 let stari prestol kronanja, na katerem je sedel v 1937, ob času kronanju, tudi sedanji angleški kralj so oni petek zabili in odpeljali iz Londona v neko neznano skrišališče. Podobno so za prestol poskrbeli tudi tekoni zadnje vojne.

Spomenik krizantemi. V francoskem mestu Toulousu so odkrili pač svojevrsni spomenik, in sicer spomenik krizantemi. Spomenik, ki predstavlja krizantemo z dolgim stebrom, stoji na veliki gredi krizantem na botaničnem vrtu v Toulousu. V steblo so vrezani podatki kapitana Berneta »stvaritelja« krizanteme.

Radio

Program radio Ljubljana

Četrtek, 18. apr.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Cvetke v glasbi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Harmoniko igra Rud. Pilihi — 14 Poročila 18 Pester spored Radij. orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence (dr. Rud. Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje ministra za telesno vzgojo — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Klavirske skladbe prof. Panča Vladigerova, igra skladatelja — 20.45 Reproduciran koncert simf. glasbe — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Drugi programi

Četrtek, 18. aprila: Belgrad: 19.40 Nar. pesmi — Zagreb: 21 Zab. konc. — Bratislava: 20.15 Cig. ork. — Praga: 20.30 Pomladne pesmi — Sofija: 21 Simf. konc. — Beromünster: 20.10 Domača gl. — Budimpešta: 20.10 Čajkovekova večer — Bukarešta: 20 Film. konc. — Stockholm-Hörby: 20 Pisan konc. — Trst-Milan: 17.15 Simf. gl. 21 Simf. konc. — Rim-Bari: 21 Gounodova opera »Faust« — Florenca: 19.30 Zbor — Sottens: 21 Nar. pesmi

Helsinki je spet ponoči razsvetljen, po dolgih mesecih teme med vojno s Sovjetsko Rusijo

Nevernim Tomažem, če verjamejo ali ne...

Kako je srce močno, dokazuje dejstvo, da utripa stotisočkrat na dan, blizu 40 milijonkrat na leto, v 70. letih pa beleži tri milijarde utripov! Vsak utrip črpa deciliter krvi, na minuto pa že 6 litrov, na uro nad 300, na dan nad osem tisoč in na leto skoraj osem milijonov litrov krvi! Množina krvi, ki jo črpa srce za življenja enega človeka, bi napolnila bazen v sprostornino 250 tisoč kubičnih metrov...

Državna himna U. S. A. začne z opisom državne zastave: »Z zvezdami posuta zastava...«

Nekega psa so prepeljali z avtomobilom iz države Oregon v državo Indiana (obe v U. S. A.). Pot je bila dolga 4800 km. (Malo manj kakor iz Evrope v Ameriko!) Čez šest mesecev pa se je zvesta žival sama in peš vrnila iz Indiane v Oregon k svojemu gospodarju...

Izračunano je, da na svetu povprečno umre v teku ene ure okrog 4000 ljudi, istočasno pa zagleda luč sveta 5000 novorojenčkov!

Sv. Pismo nam pove, da je vino že precej staro. Pil ga je že oče Noe...

Po dolgem opazovanju so ugotovili, da utripa srce bele miši 500 krat na minuto.

R. B. Harding iz Baltimoreja je našel v velikem in močnem votlem kamnu dva živa škorpiona!

Vsaka ladja, ki plove skozi Panamski prekop, mora plačati takeo, ki je določena na najmanj 150 tisoč din.

Znano je, da je človeško življenje v smrtni nevarnosti, kadar doseže telo 40 stopinj. Pri nekaterih živalih n. pr. kotoših, vrabcih itd. pa je to normalna temperatura.

Kadar je pri nas poldne, je na Havajskih otokih polnoč...

Ničlo so izumili Indijci in ne Arabci. To je bilo okrog 735. leta po Kristusu.

Človeško telo je mnogo odpornejše pred lakoto kakor pred žejo.

Ameriški narodni muzej ima zbirko s 60.000 človeškimi lobanjami.

Ruleto za igranje je izumil slavni matematik in filozof Pasqual, ki je živel od 1623. do 1662. leta.

Prvo stalno vojsko, ki je bila tudi v mirnem času pod orožjem, je ustanovil okrog 1665. leta francoski kralj Louis XIV.

Kakor je znano, je napisal Jules Verne večje število potopisov in pustolovskih romanov. V resnici pa ni slavni pisatelj skoraj nikdar potoval in je mirno živel na svojem domu.

svetovno-političnega pomena. Misel je bila tako smešno preprosta, da je naši tehničarji niso pogruntali.

Pri izredno važnih stvarih smo poslali nujno brzojavko na naše uredništvo v Buenos Airesu. Ta jo je čez Ande in čez zahodno obrežje spravila dalje v Newyork.

Cepprav so brzojavke po tej poti šle trikrat tako daleč, kakor bi šle naravnost čez Atlantsko morje, so jih vendar hitreje odpravili, ker so bili kabli v Južno Ameriko in iz nje seveda manj obremenjeni. Cepprav je nujna brzojavka po tej poti veljala štiri in pol dolarje za besedo, je bila prednost ene ali dveh ur te cene že vredna.

Tu pa tam je še prihajalo do letalskih napadov na London. Dokler sem bil jaz tam, jih je bilo enast. Eden med njimi je bil napad z zeppelinom. Poveljeval mu je Ernst Lehmann, s katerim mi je bilo 19 let pozneje usojeno leteti čez Atlantsko morje na zračni ladji »Hindenburg«.

United Press je potrebovala novega vodjo za svoj južnoameriški oddelek z glavnim sedežem v Buenos Airesu. Ponudili so mesto meni s pomembnim zvišanjem plače. Bil sem tedaj v razburjenem in zmedenem stanju: krvavo, umazano ozračje v Evropi in pa morija, sta me odbijala.

Po prav natančnem premisleku, sem sprejel ponudbo za Buenos Aires. Zahtevali so, naj pridem tako hitro, kar se le da. Najhitrejša pot v Buenos Aires je držala čez Newyork in od tam s parnikom na jug.

Parnik za Buenos Aires je odpeljal tisti dan, ko sem jaz dopel v Newyork. United Press je dal poklicati mojega očeta iz Michigan, da bi se poslovil od mene. Toda parniku za Južno Ameriko se je v popraviljalnici zlomil vijak, da je bila zamuda.

William W. Hawkins, generalni ravnatelj United Pressa, je izrekel željo, da bi e spet rad poslal v Evropo, ker je bil mesto v Južni Ameriki med tem dobil neki drugi.

In tako sem moral v tretje mimo podmorskih stražil. Med tem so bili Angleži izumili »spretnost«, to se pravi, peljali so ducat ladij skupaj čez predel podmornice pod nadzorstvom rušilev. Ker je bila brzina vsega ladijskega vlaka omejena na brzino najpočasnejše ladije, je trajalo 17 dni, preden smo prišli v Evropo.

Nekaj zelo smešnega se je primerilo med presentilno vajo za pripravljenost ladije in potnikov, če bi se morali izkreati in jo zapustiti ob torpediranju. Neka Angležinja je bila prinesla s seboj zelo umetelno rešilno obleko. Ta obleka je bila iz enega samega kosa, katerega je lastnica oblekla in ga potem napihnila kakor

otroški balon. Balon je imel žepa z jedjo in vodo.

Ko je Angležinja slišala alarmno znamenje, je mislila, da je prišlo do resnične nesreče. Napihnila se je, potem pa ni mogla skozi vrata iz svoje kabine. Kakor besna je vpila na pomoč, ker je menila, da se ladja potaplja. Hahljajoči se strežaji so ji morali obleko odvit in spustiti zrak iz nje, da so žensko spravili na prost.

Spet sem delal nekaj mesecev v londonskem uredništvu. V jeseni leta 1918 pa so me kot asistenta uredniškega vodstva poslali v Pariz.

Kako je bilo svetovne vojne konec.

Pariz je bil zavrt v ozračje, v katerem je bilo kakor v oblaku dima futiti bližnji nesreča. Človek je to slutil skoraj z zaprtimi očmi. Nad milijoni ljudi je bilo zapustilo mesto, tisoči so se borili na ploščadi lyonske in orsayske postaje za prostorček proti francoskemu jugu. Na cestnih pločnikih nisi videl skoraj nič civilnega ljudstva več.

Manj kakor 40 milj daleč so sive vojske Nemcev z uničujočimi udarci zabijale klin proti Parizu. Sloviti daljnometni top, ki je spravljal svet v začudenje, je vsak dan, ali skoraj vsak dan obstreljeval Pariz s svojega skrivnega stojišča in iz razdalje 45 milj. Letalci zavznikov so kakor nori iskali to mesto, da bi top uničili. Toda izstrelki so še vedno udarjali v Pariz iz stratosfere, v presledkih natančno po 15 minut, dokler je bilo svetlo.

V našem uredništvu na Rossinijevi cesti, tik ob Italijanskem boulevardu, smo pogosto slišali pri vsem cestnem hrupu zamolkle eksplozije. Kadar je padla nova granata, sem pogosto stopil k odprtemu oknu ter prisluškoval.

Ker nismo od cenzure dobili dovoljenja, da bi objavili kar koli razen uradnih sporočil in razen dejstva, da se obstreljevanje vsako jutro spet začne, je bilo nesmiselno, da bi zbirali podrobnosti o tem, kam udarjajo izstrelki in kaj poškodujejo.

Naj se sliši še tako neverjetno: toda obstreljevanje je postalo tako vsakdanje, da sem nekega jutra pri sestavljanju brzojavke, ki jo je sel prinesel s fronte, kar pozabil omeniti jutranje obstreljevanje.

Po sončnih boulevardih so se gnetli vojaki v uniformah kakih 12 držav ter polnili ploščadi pred kavarnami. Smejoči se vojaki z naglo se menjajočimi dekleti in nekaj malega civilistov, so v miru pili šibko vojno pivo ali brali liste. Vsake četri ure so se pešej na ulicah ustavili, obiskovali kaverno so potegnili ure ter se napeto sklonili čez mizo. Vsakdo je v pričakovanju prisluškoval. Pogosto je bilo slišati pritajeno sikanje granat skozi ropot omnibusov. Potem je branje, pitje in ljubimkanje šlo naprej.

14

Neki častnik mi je zaupno pripovedoval, da so Angleži položili v Rokavskem prelivu velikansko žično mrežo za podmornice. Dejal je, da je angleška tajna služba ugotovila delovanje nekega memelskega vohuna, katerega pa pustijo v miru in ga samo posredno oskrbujejo z napačnimi poročili. Pustili so, da je ta vohun kupil napačne načrte o mreži za podmornice. Nesumljivim posrednikom je dal zanje 1000 funtov. Ko jih je pa odposlal, so ga spravili v londonski Tower in ga ustrelili. Mrežo so potem potegnili čez preliv na drugem mestu, kakor pa je bilo zaznamovano na napačnem načrtu. Častnik mi je dejal, da se je v mrežo ujavilo več podmornic, ki so jih potem zagledali, da so jih letalci ali rušilec potopili.

Nekoč mi je povedal, da ve angleško pomorsko poveljstvo v 20 minutah, kdaj odrine nemško brodogradnjo na morje. Seveda mi ni povedal nič podrobnosti o delu angleške vohunske službe. Mislim pa, da se je Angležem ta umetnijska posredila z uporabo skrivnih brezžičnih poročil. Tedaj ni bilo druge možnosti za tako hitro zvezo med celino in Anglijo.

Nemške podmornice so prerezale nekaj čezmorskih kablov. Naval uradnih vladnih brzojavk na druge kable je bil tolik, da so ameriškim poročevalskim družbam nekoč omejili brzojavljanje na 600 besed dnevno. Celo pri nujnih brzojavkah je zamuda do New Yorka trajala od 6 do 10 ur.

E. L. Kean, velik častnikar, zdaj predsednik ameriških diplomatov v Evropi, je bil tedaj vodja »United Pressa« za Evropo. Izdal je vojni načrt, ki nam je zagotavljal znatno prednost za poročila